

Ekopedagogovo osmero

Ekologický výukový program (EVP) je výchovně vzdělávací lekce, jejímž smyslem je obohatit vzdělávání na všech stupních škol o ekologický a environmentální rozměr. Společným cílem EVP je zřetelný důraz na ekologické myšlení a jednání, na nekonzumní hodnotové orientace a na spoluzodpovědnost člověka za stav životního prostředí. Děje se tak prostřednictvím interaktivních, tvořivých a kooperativních metod úměrně příslušné věkové kategorii žáků a jejich zkušenostem. EVP zahrnují obsah ekologický (v odborném smyslu slova), environmentální, biologický nebo ochranný (zabývající se ochranou přírody a krajiny). EVP probíhají zpravidla mimo školu, tj. v přírodě, přírodní učebně, zahradě, ve středisku ekologické výchovy apod. v délce minimálně 2 vyučovací hodiny (resp. 2x 45 minut), pro mateřské školy v délce minimálně 60 minut.

- *Hodnoticí tabulka: Na tomto místě jsou u jednotlivých bodů Ekopedagogovo osmera uvedena čísla dílčích jevů z tabulky pro hodnocení EVP, jimiž je naplnění daného bodu hodnoceno.*

1) EVP je nejenom hezký, ale i smysluplný (cíle a smysl EVP v širších souvislostech)

- Každý EVP má jasně zformulované výchovně vzdělávací cíle zahrnující environmentální rozměr a je možné je alespoň částečně ověřovat (tzn. nestačí jen, „aby se to dětem líbilo“ nebo „aby se naučily něco o přírodě“). Ekopedagog má cíle programu stále na vědomí a program podle situace upravuje tak, aby jich v co největší míře dosáhl.

- *Hodnoticí tabulka: 1, 25*

2) EVP není ostrůvek v moři výchovy a vzdělávání (návaznost EVP na RVP a další dokumenty)

- Každý EVP navazuje na příslušný rámcový vzdělávací program (RVP) a podporuje rozvoj klíčových kompetencí. Středisko ekologické výchovy jej v rámci svých možností přizpůsobuje jednotlivým školním vzdělávacím programům (ŠVP) a potřebám školy.

- *Hodnoticí tabulka: 6*

3) EVP má hlavu i patu (struktura programu podle některého z modelů učení)

- EVP má jasně vytvořenou strukturu s logickým sledem aktivit (po uvítání a vzájemném seznámení např. průzkum studovaného jevu – seznámení s konceptem – aplikace; evokace – uvědomění nového významu – reflexe; informování o konceptu – asimilace – aplikace, atd.), která napomáhá dosažení výchovně vzdělávacích cílů.
- Dílčí aktivity EVP jsou cílevědomě využívány jako prostředky k dosažení těchto cílů.
- Součástí EVP je stanovení pravidel chování platných pro oslovování, práci ve skupinách, prezentace apod., včetně ujasnění role učitele.
- Součástí EVP je představení lektorů a stručné představení střediska a jeho jedinečnosti.
- Závěrem EVP se doporučuje využít některou z metod reflexe či opakování.

- *Hodnoticí tabulka: 18, 19, 24, 27, 32*

4) EVP je pečlivě připravený (důležitost a flexibilita přípravy)

- Každý EVP má zpracovanou písemnou přípravu s vytyčenými cíli, postupy s časovou dotací, pomůckami, metodami hodnocení, atd.
- Obsah i metody v EVP jsou v maximální možné míře vyvážené, adekvátní věkové skupině, aktuální, v souladu se současným stavem poznání.
- V EVP jsou preferovány metodické postupy využívající aktivizující metody, komunikaci, spolupráci ve skupině apod.; pokud je to vhodné, zařazujeme praktické činnosti.
- Příprava ponechává prostor (případně je variantní) pro specifické zvláštnosti konkrétní skupiny (program pro „živé“ děti např. bude klást větší důraz na práci se skupinou, atd.).

- *Hodnoticí tabulka: 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 21*

5) Součástí EVP je také hodnocení (možnosti a potřebnost evaluace)

- Každý EVP má předem promyšlený systém hodnocení míry dosažení svých cílů. Ten může být založen na strukturovaném pozorování, analýze práce žáků, ověřování porozumění žáků před akcí a po akci atd.
- Pro hodnocení ekopedagog může využít doprovázejícího učitele či kolegu ze střediska.
- Výsledky hodnocení programu nekončí v koši, ale jsou využity pro další zkvalitňování EVP.

○ *Hodnoticí tabulka: 2*

6) Ekopedagog v akci (smysl vzájemné komunikace)

- ... propojuje v průběhu EVP nové poznatky s tím, co žáci o problematice vědí, ukazuje jejich praktické využití a souvislosti místní, regionální i globální, přírodní i sociální.
- ... dodržuje obecně platná didaktická doporučení včetně důrazu na správné kladení otázek.
- ... vhodným způsobem zapojuje doprovázejícího učitele, např. i v následném hodnocení.
- ... pokud možno, vyhýbá se negativnímu hodnocení žáků, používá kladnou zpětnou vazbu.
- ... upřednostňuje dialog před poučováním, dává prostor pro komunikaci žáků a umožňuje, aby na případnou „nezralost“ vlastních názorů přišli žáci sami v diskuzi s ostatními.
- ... nevystupuje jako „mentor“ ani jako „zapálený aktivista“.

○ *Hodnoticí tabulka: 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31*

7) Ekopedagog na sobě pracuje (osobní rozvoj, další vzdělávání ekopedagogů)

- Každý ekopedagog se snaží o maximální autenticitu – soulad mezi skutečnými a sdělovanými postoji. Své případné osobní problémy si nechává pro sebe a nenechává se jimi ovlivnit při práci s dětmi.
- Ekopedagog se snaží slušně vypadat i dobře mluvit, aby žádným způsobem neodrazoval děti od environmentální výchovy.
- Každý ekopedagog je alespoň občas kritický sám k sobě i k programu. Snaží se neupadnout do stereotypu a hledá další možnosti, jak program inovovat či změnit.
- Ekopedagog se průběžně vzdělává a zdokonaluje v profesních kompetencích a odborných vědomostech.

○ *Hodnoticí tabulka: 15, 31*

8) Ekopedagog se přírodou ani TURa nebojí (podmínky a prostředí pro výuku)

- EVP probíhá v příjemném prostředí.
- Je-li to možné a z hlediska programu přínosné, ekopedagog v programu preferuje přímý kontakt s přírodou před učebnou.
- V učebně, ale i jinde ve středisku ekopedagog používá jako pomůcky věci estetické, přírodní, či odrážející zásady (trvale) udržitelného rozvoje (tzn. např. recyklovaný papír, vícenásobně použitelné pomůcky, dřevo – leč nikoliv mahagonové atd.).
- Z provozu střediska musí být patrná snaha o promítnutí zásad (trvale) udržitelného rozvoje do praxe (biopotraviny, třídění odpadu atd.).

○ *Hodnoticí tabulka: 11, 13, 14*